ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πολιτική Ποιότητας Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών (ΠΔΣ)

Η Πολιτική Ποιότητας του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών (ΠΔΣ) του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης (ΠΤΔΕ) αναπτύσσεται σε συνάφεια με την Πολιτική Ποιότητας και τον στρατηγικό σχεδιασμό του Πανεπιστημίου Αιγαίου, καθώς και με την ερευνητική στρατηγική του Ιδρύματος. Λαμβάνει υπόψη την ιδιαίτερη ακαδημαϊκή φυσιογνωμία του Τμήματος και τις σύγχρονες εξελίξεις στις επιστήμες της εκπαίδευσης και της αγωγής.

Το ΠΤΔΕ οργανώνει και λειτουργεί Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών και απονέμει Διδακτορικό Δίπλωμα, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/2022, τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, τον Κανονισμό Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου και τον ισχύοντα Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος (ΦΕΚ 4551/17.7.2023, τ. Β’).

Το ΠΔΣ αποσκοπεί στην παραγωγή και προαγωγή πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας και στην ουσιαστική συμβολή στην εξέλιξη της γνώσης στις επιστήμες της εκπαίδευσης και της αγωγής, καθώς και στα συναφή και διεπιστημονικά πεδία που θεραπεύει το Τμήμα. Η επιτυχής ολοκλήρωσή του προϋποθέτει την εκπόνηση και δημόσια υποστήριξη διδακτορικής διατριβής, η οποία αποτελεί πρωτότυπη και σημαντική συμβολή στην επιστημονική γνώση.

Η παρούσα πολιτική αποτυπώνει τη δέσμευση του Τμήματος για τη διασφάλιση και τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας του ΠΔΣ. Καλείται να συμβάλλει στον κοινό σκοπό της επίτευξης των στόχων του Πανεπιστημίου, με ευθύνη απέναντι στους κοινωνικούς εταίρους, σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα, στο περιβάλλον και στις αρχές της ακαδημαϊκής και ερευνητικής ηθικής και δεοντολογίας, όπως αυτές καταγράφονται και περιγράφονται στους αντίστοιχους ιδρυματικούς Κώδικες (Κώδικας Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας & Κώδικας Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής Πανεπιστημίου Αιγαίου). Εξειδικεύεται σε ετήσιους στόχους και ενέργειες, οι οποίοι παρακολουθούνται στο πλαίσιο του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας (ΕΣΔΠ) του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

2. Αρχές λειτουργίας

Το ΠΔΣ λειτουργεί με βάση τις ακόλουθες αρχές:

- επιστημονική ποιότητα, πρωτοτυπία και ερευνητική αυτονομία·
- ακαδημαϊκή ελευθερία, υπευθυνότητα και τεκμηρίωση·
- ακαδημαϊκή ακεραιότητα και τήρηση της ερευνητικής ηθικής και δεοντολογίας·
- διαφάνεια και σαφήνεια στις διαδικασίες εισαγωγής, επίβλεψης, παρακολούθησης και ολοκλήρωσης των σπουδών·
- ισότητα ευκαιριών, συμπερίληψη και σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·

- κατάλληλη επιστημονική, διοικητική και ερευνητική υποστήριξη των υποψηφίων διδακτόρων·
- σύνδεση της έρευνας με την εκπαίδευση και την κοινωνία, όπου αυτό είναι επιστημονικά και δεοντολογικά κατάλληλο·
- συνεχής αξιολόγηση και βελτίωση, στη βάση δεδομένων, τεκμηρίων και ανατροφοδότησης.

Το Τμήμα εφαρμόζει την Πολιτική Ποιότητας του Ιδρύματος με ευθύνη απέναντι στους κοινωνικούς εταίρους και με σεβασμό στο περιβάλλον, στην ισότητα και στα δικαιώματα όλων των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στις αρχές που προβλέπονται από τους ιδρυματικούς Κώδικες Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας και Δεοντολογίας και Καλής Πρακτικής του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

3. Προτεραιότητες ποιότητας

3.1 Παραγωγή υψηλής ποιότητας πρωτότυπης έρευνας

Το ΠΔΣ προωθεί την εκπόνηση πρωτότυπης και καινοτόμου έρευνας, η οποία συμβάλλει στη δημιουργία νέας γνώσης, θεωρίας, μεθοδολογίας ή ερευνητικών προσεγγίσεων στις επιστήμες της εκπαίδευσης και της αγωγής.

Η διδακτορική διατριβή αναμένεται να στηρίζεται σε σαφώς προσδιορισμένο και επιστημονικά σημαντικό ερευνητικό πρόβλημα, σε κριτική επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας και σε κατάλληλα τεκμηριωμένη μεθοδολογική προσέγγιση. Τα ευρήματα και τα συμπεράσματα πρέπει να συνδέονται με τα ερευνητικά ερωτήματα και το ευρύτερο επιστημονικό πλαίσιο.

Η παραγόμενη γνώση διαχέεται στην επιστημονική κοινότητα και, όπου είναι πρόσφορο, στον ευρύτερο χώρο της εκπαίδευσης και της κοινωνίας, μέσω δημοσιεύσεων, επιστημονικών συνεδρίων, ημερίδων και άλλων ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων.

3.2 Ανάπτυξη ερευνητικών δεξιοτήτων υψηλού επιπέδου

Το ΠΔΣ επιδιώκει την ανάπτυξη των ικανοτήτων που απαιτούνται για τον αυτοτελή σχεδιασμό και την υπεύθυνη υλοποίηση επιστημονικής έρευνας. Ειδικότερα, υποστηρίζει την ανάπτυξη:

- κριτικής σκέψης και ικανότητας εντοπισμού και οριοθέτησης ερευνητικών προβλημάτων·
- γνώσεων και δεξιοτήτων σχεδιασμού ερευνητικών διαδικασιών και επιλογής κατάλληλων μεθόδων·
- ικανοτήτων συλλογής, επεξεργασίας, ανάλυσης και ερμηνείας δεδομένων·
- δεξιοτήτων επιστημονικής γραφής, παρουσίασης και τεκμηριωμένης υποστήριξης ερευνητικών επιλογών·
- ικανοτήτων επικοινωνίας και διάχυσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε εξειδικευμένο και μη εξειδικευμένο κοινό.

Το ΠΔΣ δεν προβλέπει ενιαίο υποχρεωτικό πρόγραμμα μαθημάτων ή σεμιναρίων για όλους/ες τους/τις υποψηφίους/ες. Η εκπαιδευτική και ερευνητική υποστήριξη προσαρμόζεται στις ανάγκες του επιστημονικού αντικειμένου και του/της υποψηφίου/ας. Ανάλογα με το υπόβαθρο του/της υποψηφίου/ας και τις απαιτήσεις της έρευνας, μπορούν να αξιοποιούνται σεμινάρια, εκπαιδευτικό υλικό, εργαστήρια, επιστημονικές εκδηλώσεις ή άλλες συναφείς δραστηριότητες. Όπου προβλέπεται από τον Κανονισμό και κρίνεται αναγκαίο, μπορούν να ορίζονται ειδικότερες μαθησιακές δραστηριότητες.

3.3 Ενίσχυση της διεθνοποίησης και της επιστημονικής δικτύωσης

Το Τμήμα επιδιώκει να ενισχύει τη διεθνή διάσταση του ΠΔΣ μέσω:

- συνεργασιών με πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και εργαστήρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό·
- συμμετοχής σε διεθνή ερευνητικά έργα και επιστημονικά δίκτυα·
- ενθάρρυνσης της συμμετοχής των υποψηφίων διδακτόρων σε διεθνή συνέδρια, σεμινάρια και επιστημονικές δράσεις·
- αξιοποίησης δυνατοτήτων κινητικότητας και συνεργασίας με άλλα ιδρύματα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διαδικασίες·
- ενίσχυσης της διεθνούς προβολής του ΠΔΣ και παροχής βασικής πληροφόρησης στα αγγλικά.

Η διεθνοποίηση υποστηρίζει την ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων και εμπειριών και την ενσωμάτωση των υποψηφίων διδακτόρων σε ευρύτερα ερευνητικά περιβάλλοντα.

3.4 Διασύνδεση έρευνας και κοινωνίας

Το Τμήμα επιδιώκει την ανάπτυξη έρευνας με εκπαιδευτικό, κοινωνικό, πολιτισμικό, οικονομικό ή τεχνολογικό ενδιαφέρον. Ενθαρρύνει τη συνεργασία με σχολικές μονάδες, εκπαιδευτικούς και στελέχη της εκπαίδευσης, υπηρεσίες του Δημοσίου, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, ερευνητικούς οργανισμούς και άλλους κοινωνικούς ή πολιτιστικούς φορείς.

Η επικοινωνία και η διαβούλευση με εξωτερικούς φορείς μπορούν να συμβάλλουν στον εντοπισμό ερευνητικών αναγκών, στην ανάδειξη νέων ζητημάτων και στη διάχυση ή αξιοποίηση των αποτελεσμάτων. Οι απόψεις των φορέων συνεκτιμώνται από τα αρμόδια όργανα του Τμήματος, χωρίς να περιορίζεται η επιστημονική ανεξαρτησία της έρευνας ή να προκαθορίζονται τα ευρήματά της.

3.5 Διασφάλιση ποιότητας και ακαδημαϊκή αριστεία

Το Τμήμα δεσμεύεται να εφαρμόζει τις διαδικασίες και τα πρότυπα ποιότητας που προβλέπονται από το ΕΣΔΠ του Πανεπιστημίου Αιγαίου και το πλαίσιο πιστοποίησης της ΕΘΑΑΕ. Επιδιώκει τη σαφήνεια και τη διαφάνεια στις διαδικασίες:

- υποβολής και αξιολόγησης αιτήσεων·
- επιλογής υποψηφίων και ορισμού επιβλεπόντων/ουσών και συμβουλευτικών επιτροπών·
- παρακολούθησης της ετήσιας προόδου·
- υποστήριξης και ολοκλήρωσης της διδακτορικής διατριβής.

Η πορεία κάθε υποψηφίου/ας παρακολουθείται σύμφωνα με τον Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών. Η ετήσια έκθεση προόδου και η ανατροφοδότηση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής υποστηρίζουν την έγκαιρη αναγνώριση επιστημονικών ή οργανωτικών δυσκολιών και την ομαλή εξέλιξη της έρευνας.

Η ποιότητα του ΠΔΣ αξιολογείται επίσης σε επίπεδο Τμήματος, με αξιοποίηση των διαθέσιμων δεδομένων και της ανατροφοδότησης από τους/τις υποψηφίους/ες, τους/τις αποφοίτους/ες και, όπου υπάρχει σχετική τεκμηρίωση, τους εξωτερικούς φορείς.

3.6 Καλλιέργεια ακαδημαϊκής δεοντολογίας και ερευνητικής ηθικής

Το Τμήμα προάγει την ακαδημαϊκή ακεραιότητα και την υπεύθυνη διεξαγωγή της έρευνας. Οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες οφείλουν να τηρούν τους σχετικούς κώδικες και κανονισμούς του Πανεπιστημίου Αιγαίου, καθώς και τις ισχύουσες διατάξεις για:

- την ερευνητική ηθική και δεοντολογία·
- την προστασία προσωπικών δεδομένων και την ασφαλή διαχείριση ερευνητικών δεδομένων·
- την πνευματική ιδιοκτησία και την ορθή αναγνώριση της συμβολής τρίτων·
- την επιστημονική τεκμηρίωση και την αποφυγή λογοκλοπής·
- την ανοικτή επιστήμη και τη διαφάνεια της ερευνητικής διαδικασίας, όπου αυτό είναι εφικτό και συμβατό με το αντικείμενο της έρευνας.

Το Τμήμα επιδιώκει να ενισχύει την ενημέρωση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων των υποψηφίων στα παραπάνω ζητήματα, αξιοποιώντας κατάλληλο ενημερωτικό ή εκπαιδευτικό υλικό και σχετικές δράσεις.

3.7 Ενίσχυση των επαγγελματικών προοπτικών υποψηφίων και αποφοίτων

Το ΠΔΣ συμβάλλει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων που μπορούν να αξιοποιηθούν στην ακαδημαϊκή και ερευνητική σταδιοδρομία, καθώς και σε άλλους επαγγελματικούς τομείς που απαιτούν υψηλού επιπέδου επιστημονική εξειδίκευση, αναλυτική σκέψη, αυτονομία και ικανότητα διαχείρισης σύνθετων ερευνητικών ζητημάτων.

Η συμμετοχή των υποψηφίων σε ερευνητικά έργα, επιστημονικές δημοσιεύσεις, συνέδρια, συνεργασίες και, όπου προβλέπεται, επικουρικό διδακτικό έργο μπορεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη της ακαδημαϊκής και επαγγελματικής τους ταυτότητας. Το Τμήμα επιδιώκει επίσης τη σταδιακή ανάπτυξη τρόπων παρακολούθησης της πορείας των αποφοίτων, με σεβασμό στην προστασία των προσωπικών δεδομένων.

4. Ερευνητική υποστήριξη και ισότιμη συμμετοχή

Το Τμήμα επιδιώκει να διασφαλίζει ότι οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες έχουν πρόσβαση στις διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές και υπηρεσίες, σύμφωνα με τους όρους λειτουργίας τους. Σε αυτές περιλαμβάνονται, κατά περίπτωση, τα ερευνητικά εργαστήρια του Τμήματος, οι υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης, οι ψηφιακές υπηρεσίες του Ιδρύματος και οι υποστηρικτικές δομές του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Παράλληλα, το Τμήμα μεριμνά για την ενημέρωση των υποψηφίων σχετικά με τις διαθέσιμες υπηρεσίες και δυνατότητες υποστήριξης. Η πρόσβαση στις δομές του Ιδρύματος και η υποστήριξη υποψηφίων με αναπηρία ή άλλες ανάγκες πραγματοποιούνται σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες, ιδίως τη Μονάδα Ισότιμης Πρόσβασης και τις υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας και συμβουλευτικής υποστήριξης.

5. Ετήσια στοχοθεσία και αξιοποίηση δεδομένων

Η Πολιτική Ποιότητας εξειδικεύεται σε ετήσιους στόχους και ενέργειες βελτίωσης. Για κάθε στόχο προσδιορίζονται, κατά το δυνατόν:

- το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα·
- οι ενέργειες που θα υλοποιηθούν·

- το αρμόδιο όργανο ή η υπηρεσία·
- το χρονοδιάγραμμα·
- τα δεδομένα ή τα τεκμήρια με τα οποία θα αποτιμηθεί η πρόοδος.

Οι στόχοι καθορίζονται με βάση τα ευρήματα της εσωτερικής αξιολόγησης, τα στοιχεία του ΠΔΣ, τις ανάγκες των υποψηφίων και την ανατροφοδότηση των ενδιαφερόμενων μερών. Ενδεικτικά, μπορούν να αξιοποιούνται στοιχεία για:

- τις αιτήσεις, τους/τις ενεργούς/ές υποψηφίους/ες, τις ολοκληρώσεις και τις διαγραφές·
- την πορεία και τη διάρκεια εκπόνησης των διατριβών·
- την υποβολή και εξέταση των ετήσιων εκθέσεων προόδου·
- τη συμμετοχή σε επιστημονικές εκδηλώσεις, ερευνητικά έργα και δράσεις κινητικότητας·
- την ερευνητική παραγωγή που συνδέεται με τις διδακτορικές σπουδές·
- την πρόσβαση σε υποδομές, υπηρεσίες και δυνατότητες χρηματοδότησης·
- τα αποτελέσματα ερευνών ικανοποίησης υποψηφίων διδακτόρων·
- την πορεία των αποφοίτων, όπου συλλέγονται σχετικά στοιχεία.

Οι δείκτες αυτοί αξιοποιούνται για την αποτίμηση και τη βελτίωση του ΠΔΣ. Δεν αποτελούν, από μόνοι τους, ενιαία ή αυτοματοποιημένα κριτήρια αξιολόγησης κάθε διδακτορικής διατριβής.

6. Αρμοδιότητες και παρακολούθηση της Πολιτικής

Η Συνέλευση του Τμήματος εγκρίνει την Πολιτική Ποιότητας, την ετήσια στοχοθεσία και τυχόν αναθεωρήσεις της. Εξετάζει τα αποτελέσματα της αξιολόγησης και αποφασίζει για τις αναγκαίες ενέργειες βελτίωσης.

Η Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ), σε συνεργασία με τη ΜΟΔΙΠ του Πανεπιστημίου Αιγαίου, συντονίζει τη συλλογή και αξιοποίηση των δεδομένων ποιότητας, την παρακολούθηση των στόχων και την προετοιμασία των σχετικών αναφορών.

Οι επιβλέποντες/ουσες και οι συμβουλευτικές επιτροπές υποστηρίζουν και παρακολουθούν την επιστημονική πορεία των υποψηφίων, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που τους αποδίδει ο Κανονισμός.

Η Γραμματεία υποστηρίζει τις διοικητικές διαδικασίες και τηρεί τα σχετικά στοιχεία και αρχεία σύμφωνα με τις αρμοδιότητές της.

Οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες, οι απόφοιτοι/ες και οι εξωτερικοί φορείς μπορούν να συνεισφέρουν στην ανατροφοδότηση και στη βελτίωση του ΠΔΣ. Η συνεισφορά αυτή συνεκτιμάται από τα αρμόδια όργανα και δεν υποκαθιστά τις θεσμικές ακαδημαϊκές αρμοδιότητές τους.

Η παρακολούθηση της Πολιτικής πραγματοποιείται στο πλαίσιο του ΕΣΔΠ και της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης. Τα ευρήματα καταγράφονται στις σχετικές αναφορές και στα πρακτικά των αρμόδιων οργάνων. Όταν εντοπίζονται αδυναμίες ή αποκλίσεις, σχεδιάζονται διορθωτικές ή προληπτικές ενέργειες, με σαφή προσδιορισμό αρμοδιοτήτων και χρονοδιαγράμματος. Η υλοποίησή τους παρακολουθείται στον επόμενο κύκλο αξιολόγησης.

7. Αναθεώρηση και δημοσιοποίηση

Η Πολιτική Ποιότητας αναθεωρείται όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο λόγω αλλαγών στο θεσμικό πλαίσιο, στην ερευνητική στρατηγική του Πανεπιστημίου, στην ακαδημαϊκή φυσιογνωμία του Τμήματος ή βάσει των ευρημάτων εσωτερικής ή εξωτερικής αξιολόγησης.

Κάθε αναθεώρηση εγκρίνεται από τα αρμόδια όργανα του Τμήματος και δημοσιοποιείται μέσω των επίσημων διαύλων του Πανεπιστημίου και του Τμήματος, ώστε να είναι προσβάσιμη στους/στις υποψηφίους/ες διδάκτορες, στους/στις αποφοίτους/ες, στους συνεργαζόμενους φορείς και σε κάθε ενδιαφερόμενο μέρος.